

1. Počítače a internet v domácnostech

Vybavenost domácností počítačem a internetem přispívá k digitální gramotnosti obyvatelstva a je také důležitým ukazatelem toho, nakolik jsou lidé ochotní se do digitální společnosti zapojovat a jestli k tomu mají dostatečné finanční prostředky. V roce 2019 mají počítač (zahrnut je také tablet) již téměř čtyři pětiny českých domácností (78 %) a podobný podíl má také přístup na internet (81 %). Existují tedy 3 % domácností, které používají internet pouze na mobilním telefonu. Počítače a internet se staly během posledních deseti let běžnou součástí domácností – pro porovnání v roce 2009 mělo počítač pouze 54 % domácností a připojení na internet 49 %.

V případě počítačů se stává trendem přechod od stolních počítačů k přenosným. Stolní počítač vlastní v současnosti 35 % domácností, notebook 62 % a tablet 31 %. Zatímco podíl domácností se stolním počítačem v posledních letech klesá, podíl domácností s notebooky narůstá. Stolní počítač vlastnilo nejvíce domácností v roce 2011, kdy jím disponovala každá druhá domácnost.

Kromě počítačů existuje již celá řada mobilních i jiných zařízení, které domácnosti používají k přístupu na internet. Vedle chytrého mobilního telefonu je to také např. chytrá televize, chytré hodinky či čtečky knih. Se stále větším rozšířením takových zařízení roste také počet domácností, které si internet rozvádí pomocí Wi-Fi routeru. Wi-Fi router umožňuje snadné připojení k internetu, a to i pro více zařízení zároveň. V roce 2019 se podíl domácností s Wi-Fi routerem vyšplhal na 64 %. Pro srovnání před deseti lety používalo Wi-Fi router pouze 8 % domácností.

K internetu je v roce 2019 připojeno 81 % domácností. Z rodin s dětmi a mladých rodin bez dětí jsou to téměř všechny (97 %). Naopak z domácností důchodců má přístup na internet zatím 40 %. Ve městech jsou domácnosti připojené k internetu častěji než na venkově (83 % vs. 79 %). Mezi domácnostmi ve městech a na venkově existují také rozdíly ve způsobech připojení k internetu. Zatímco připojení přes kabelovou televizi je častější ve městech než na vesnicích, připojení prostřednictvím lokálního poskytovatele internetové Wi-Fi sítě zase převládá na venkově.

Skutečnost, zda má domácnost přístup na internet silně koreluje s výší příjmů domácnosti. V rámci pětiny nejchudších domácností má přístup na internet polovina takových domácností. Naopak v pětině domácností s nejvyššími příjmy jsou to téměř všechny domácnosti (99 %).

Jelikož šetřené domácnosti uvádějí i počet a věk dětí, které v nich žijí, může ČSÚ publikovat údaje o tom, kolik dětí žije v domácnostech s internetem či počítačem, a to i podle toho, zda se jedná o počítač stolní nebo přenosný (zahrnuje notebook a tablet). V domácnostech s internetem žije 97 % dětí ve věku 0–15 let, 39 % dětí má doma stolní počítač, 80 % notebook a 52 % tablet.

Domácnosti, které nemají doma internet, nejčastěji uvádějí, že o něj nemají zájem (81 % z domácností bez internetu) nebo nemají dostatečné znalosti pro jeho používání (34 % z nich). Většinou se jedná o domácnosti důchodců. Finanční náročnost, ať už cena pořízení počítače či telefonu nebo cena samotného připojení, kterou účastníci platí pravidelně, hraje stále menší roli. Zatímco v roce 2011 tento důvod uvádělo 30 % domácností bez internetu, postupem času klesl jejich podíl na 15 %.

V rámci České republiky (údaje jsou počítány jako průměr z let 2017–19) je nejvyšší podíl domácností připojených k internetu v Praze (84 %), nejnižší je naopak v Ústeckém a Olomouckém kraji (74 %). V Ústeckém kraji se také nachází nejvíce domácností, které nemají počítač ani tablet a používají tak internet pouze na mobilním telefonu (8 % z domácností v tomto kraji).

V mezinárodním srovnání, z kterého máme nejaktuálnější data z roku 2018, vychází ČR v používání internetu v domácnostech pod průměrem EU (86 % v ČR vs. 89 % průměr EU – domácnosti, kde žije alespoň jedna osoba mladší 75 let). Nejvíce připojených domácností mají v Nizozemsku (98 %). Naopak nejméně takových domácností se nachází v Bulharsku (72 %).